

Nro 42.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

*Költ Bétsben Novembernek 22-dik napján 1793.
esztendőben.*

*Mária Antonia, néhai Frantzia királynénak
életéről való anekdoták.*

Régulta nem szült a' természet szebb asszonyt néhai *Mária Therésiánál*, N. Magyar hazánk édes anyyánál, úgy annyira, hogy önnön maga a' szépségnek isten-asszonya *Vénus* is bámult rajta, mint a' természetnek leg nemesebb munkáján. Első vólt ő ifjúságában az Európai szépségek közt, és senki sem találtatott, a' ki természeti és erköltsi tulajdonságaira nézve vele vetélkedni mérészlett vólna. Imitt amott még mostan is találtatnak N. hazánkfiak közzül, a' kik

1741 esztendőben tartatott *Posoni* Ország Gyűlésén szemlélték, 's imádták királyi tekintetet, és nemcsak királyoknak tartozó hivségektől, hanem leg kedvesebb érzékenységektől is öltönözötték ezen szóknak ki nyilatkoztatására: *Vitam et sanguinem*, az az, készek vagyunk éretted életünket és vérünket fel áldozni. Ennek a' szépség Isten asszonyának leg szebb gyümöltse vala *Mária Antonia* Frantzia Orzágnak leg szebb királynéja, a' ki Novemb. 2 dik napján 1755 esztendőben született e' világra. XV *Lajos* Frantzia király az asszonyi szépségnek leg nagyobb imádója egy oly személyt akart kedves unokájának az akkori *Definus*nak választani, mellyben nemcsak ő maga, hanem az egész Frantzia nemzet leg nagyobb megelégedést találhasson. *Mária Antonia* Austriai főherczeg asszony vala az a' tárgy, mellyben tökéletesen meg határozottatott Európa leg nagyobb királyának XV *Lajosnak* kívánsága, a' kit is Pünköst havának 16-ik napján, 1770 esztendőben kedves unokájával, az akkori *Definussal*, a' páros életnek köteleivel egybe szerkeztetett. Ennek a' leg szebb Fejedelem asszonynak innen *Bétsből Versáliába* lett útazása, hasonló volt a' leg nagyobb hősnek győzedelmi úttjához, kinek öltve párosítatása végett annyi készület tétetett, a' mennyit talán soha senki ő előtte sem nem látott, sem nem fog látni. *Párisba* lett érkezése után, nemcsak szépségéért, hanem erköltsi virtusaiért is, kiváltképen pedig másokhoz való nyájas lebotlásáért közönségesen tiszteltetett 's imádatott. Ezt a' volt, de már el hervadt szépséget ekként rajzolja le egy historicus: „Idejéhez képest (véli 16 esztendős korát) nagy volt, szépen termett, és mint még egész korra nem jutott személyű, fél hús, hajai világos gelytenye színűk valának, és még ifjúságában királyi méltóságot mutatott tekintete. — *Abrázattya* hószas kerekded — szemöldökei olly szépek, mellyeknél alig lehetett szebbeket képzelni — ki ülő kék szemei tellyesek voltak tűz-

„zel és lélekkel — *Római* görbe orra hegyes,
 „kicsiny szája, patyolat fehérségű bőre, rózsaszínű
 „színe kedves ábrázattya, mellynek tellyességgel
 „semmi szüksége nem vala a' kendőzésre. Ggyenge
 „ifjúságában úgy viselte magát, mint királyné asszony,
 „mellynek méltóságát kedves tekintete mérséklerte. Eleitől fogva tudta az
 „udvari vigságot, az udvari fényességgel egybe
 „szerkeztetni. Feleltébb kedvellette a' musikát,
 „és a' játék néző helyet; önnön maga is úgy énekelt,
 „mint a' leg tanultabb *Olafz* éneklő, és ezen dicséretes
 „érzését csak hamar el terjesztette a' *Frantzia* nemzet
 „közé is. *Párisba* lett érkezése után nem sokára
 „eggy olyan kis teátrumot készített, mellyen rokonaival,
 „s meg hitt barátjaival önnön maga jádzott. Az udvari
 „vigságtól üres estvéket többnire muzsikai gyakorlásokkal
 „töltötte el. A' lovaglást is feleltébb kedvellette,
 „de mindenkor olyanoknak társaságában, a' kik hasonló
 „iz érzéssel bírtanak.

Tellyességgel nem kedvellette a' *Frantzia* udvarnak *etiquettéjét*, az az, haszontalan tzeremoniáit,
 és épen ez által sértette meg akarattyan kívül az udvari
 dámákat, a' kik méltatlanok voltak illy szeretetre
 méltó, 's magát másokhoz lebotsátkozó Fejedelem
 asszonyhoz. E' vólt az oka, hogy irigyei gyűlölségessé
 kívánták őtet férje előtt tenni.

Noha pedig rendkívül való tiztelettel és szeretettel
 viseltetett légyen is *XVI Lajos* kedves *Maria Antonijához*:
 még is mindazáltal reá beszéllették őtet ellenségei,
 hogy *Gróf Maurepast* vólt ministert ismét vissza
 hívja udvarába, és pedig nem más végből, hanem hogy
 a' király és királyné közt gyűlölséget szerezhessenek.
 Mihelyt *Maurepas* (olvasd *Morepa*) ismét a' kormányra
 ült, számos pasquilusok, az az, motskos levelek íratnak
 a' királyné ellen, mellyek mesterséges úton és módon
 a' király kezébe is el jutottak. Ezen

motskos irásokban sokféle igazságtalansággal vádoltatott az uralkodó királyné, mellyeket mindazonáltal ő, mint igen böltsen gondolkozó asszony, meg útált.

Első szülöttöknek, *Mária Theresia Sarlottának* 1778 világra lett jövedele tökéletesen meg erősítette e' két királyi pár közt való szeretnek kötelét. Gyakorta karjaira vette néhai XVI *Lajos* ezen született gyermekeket, imide amoda hordotta a' szobában, mutogatta a' jelenvalóknak, 's gyakorta illy szókra fakadott: Melly nagy szerentse atyának lenni! Mig gyermek ágyban feküdt a' királyné, ritka óra múlt el, mellyben kedves feleségét, és magzattyát meg ne látogatta volna. Gyakorta félbe hagyta udvari ministereivel való dolgait, 's a' királyné látogatására ment.

A' Frantzia udvarnak régi bé vett szokása szerént, mihelyt a' szülésnek fájdalmait kezdette az uralkodó királyné érzeni, mingyárt annak szobájába hívta az udvari fő mesterné mind a' királyt, és királyi vérből származott Fejedelmeket, és Fejedelem asszonyokat, mind pedig a' belső ministereket. Hogyha a' született királyi magzat férfi vólt, bé póláltatva, és az udvari ministerek, 's testörző seregnek tisztyei által kísértetve, az arra rendeltetett palotába vitetett, holott az udvari Marsal nyakába függesztette a' született királyi hertzegnek a' *Sz. Lajos* és *Sz. Lélek* vitézi rendjeinek hadi tzimereit.

Másod izben, úgymint Octob. 22-dik napján 1781 elztendőben ismét szülvén *Mária Antonia*, a' nagy tsendesség miatt úgy gondolkozott, hogy ismét leány magzatot szült légyen e' világra; 's e' miatt nagyon meg szomorodott; hanem kevés szempillantások mulván reménységén kívül meg vigasztaltatott. Hozzá menvén a' király így szóllott: *Asszonyom, az én, és Országomnak kívánságát bé tellyesítette kégyelmed; mivel egygy Delfinust szült kégyelmed e' világra.* Ezen szók ál

tal meg vigasztaltatván a' királyné, maga eleibe vitette méhének kedves gyümölcst, 's illyetén ki fejezésekkel adta azt *Gvemene* hertzeg asszony-nak által: *Asszonyom! nem szükség ezen gyermeket, kinek életében, és épségében az egész Ország részt vesz, kegyelmednek ajánlanom. Lehetetlen volna azt jobb kézre biznom; de hogy annyival inkább jobban szorgalmatoskodhasson kegyelmed annak gondviselésében, magamra veszem leányomnak neveltetését.*

A' jelenvaló hólnapnak napján, rendkívül való nagy számmal öszve gyüllöttek a' Jakobinusok, hogy jókor meg határozhassák, a' táborozó hadi seregekhez kellyen é az erőszakosan el vétett gabonát és eleséget vinni, avagy pedig *Párisba*, a' hol gyakorta való tsaták esnek az éhes üres gyomrokban. Ebben a' Jakobinusok gyűlésében, szokása szerént, eggy hatalmas orátiót tartott *Robertspierre*, mellyet egyedül azért kívánunk Erd. Olvasóinkal közleni, hogy abból az új *Frantziák* gondolkodásának módját láthassák. „A' mi szabadságért hadakozó seregeink, úgy mond *Robertspierre*, *Dümourier* és *Cüstine* vezérlések alatt igen rendesen viselték magokat *Belgiomban* és *Német Országban*. Leg inkább az szabadság fájinak, és klúboknak fel állításokkal töltötték idejüket. Ők ettek, ittak, tántzoltak, játtzottak, 's mi fizettük meg az árát. Talált e' követöket a' nevezett tartományokban szabadságokról való tudományunk? Feslett erkölsü papok, semmire való törvény tudók, korhely orvosok, kóldússá lett bankerotosok, részeges mester emberek, adóságba torkig álló tanátsosok, 's több ezekhez hasonló semmire kellő emberek adták mellénk magokat, de koránt sem azért, mintha nagy kedvek lett volna a' szabadság tudományához, hanem inkább azért, hogy polgár társaiknak keresményeiket fel prédálhassák, magokat mások eleibe tehessék, de leg inkább azért, hogy erfényüket ki üresithessék. A' múlt táborozás 4800 millióba került minékünk, e' mellett hány ezer sza-

bad katonát emészttett meg, egész testem meg borzad, ha csak gondolkozom is rólla, tennen magatok jól tudjátok kórmányozóinknak vallás tételekből.

Most tehát másként kell a' dologhoz nyúlnunk; sem a' Németek, sem a' Brabantusok nem alkalmasok a' mi szabadságról való tudományunknak bé vételére; tehát a' jövő téli taborozásban másképen, 's elméjüknek tehetségükhöz képest kelletik velek bánnunk. — Nintsen nekünk az illyetén bálvány barátokra szükségünk, nállunk a' *Gvillotine* kényszeriti polgár társainkat a' szabadságra, ennek kell tehát annyival inkább ezeket az embereket is kényszeríteni.

Annakokáért minden eleséget az anya városban kell hordani, hadd szenvedjenek seregeink éhséget, a' melly őket arra fogja kényszeríteni, hogy ellenségeinknek földjeikre ütvén, nemcsak jól fognak enni és innya, hanem ennekfelette mindenekből ki pufztittyák őket. Nem is méltó, hogy külömbiséget tegyenek a' hozzánk hajlandók, és azok közt, a' kik készek vólnának bennünket minden szempillantásban a' pokol fenekére talzítani. Mi hasznát is vennénk az illyen sohonnai embereknek, sokkal jobb leszen őket mindenekből ki pufztítani, minden véres verejtékeket ki szivni, 's mind addig *gvillotinirozni*; valamедdig utólsó filléreiket ide adándják. Ekképen meg hizlallyák magokat katonáink, a' velek ki küldetendő N. biztosok pedig minden ezüstyeiket, aranyaikat, házi butorjaikat, terméseiket, boraikat s. a. t. hozzánk küldeni, mellyekkel jövő télen hizlalhassuk hasainkat.

Illyetén szép gondolkozásnak lelke foglalta el a' Frantzia nemzetnek előljáróit, melly a' szájakon gyakorta pengetni szokott, de még eddig gyakorlásba nem vett emberiségnek regulájával egyáltalában ellenkezik; és csak dühösségből, 's esze vezettségéből származik, mellyel a' Frantzia

armáda jól nem lakik, ha a' N. Gyűlésből kenyeret nem kap.

Eggy *Henriot* nevezetű gonosz patriota azt javasolta a' Jakobinusoknak, hogy minden *Lyonbelieket* ki kelletik irtani. — A' N. Gyűlésnek közelébb lett végzése szerént 10 nap alatt minden varga köteles 5 pár sarút készíteni, a' tímárok pedig jó bőrt adni. Valaki ezen végzést által hágándja, úgy bánnak vele, mint gyanús lakossal. — *Metzben* Lotharingiának nevezetes városában 3000; *Nancyban* pedig ugyan azon tartománynak nem utolsó erősségében, 1500 németek fogattattak meg, 's vettettek tömlötzre.

Hanauból érkezett magános üdósítások szerént, *Egal és Filep* volt *Orléáni* hertzeg, és *Kellermann* Generál ezen hólnapnak 12-dik napján fogva vitettek *Párisba*, és amaz a' *Conciergerie*, e' pedig az *Abbasia* nevű fog házba zárattak.

Anglia.

Három nevezetes tárgyak körül foglalatoskodik mostan az Angliai ministerium. 1. Hogy *Ostende*, Austriai Flandriának népes kereskedő városa, és ki kötő helye, olly állapotba helyheztesen, hogy akár melly ellenséges rea' ütésnek elment álhasson. 2. Hogy Nagy Britanniának három országa u. m. Anglia, Scócia, és Hibernia készen várhassák a' Frantziákat, hogyha akár égyikbe, akár másikba bé találnának ütni. — 3. Hogy a' békételen lakosok, a' kik t. i. a' Frantziák oda lejendő bé ütéseknek elterjedett híretől fogva, újjobban zenebonáskodni kezdetek, letsendesitessenek, és azon pártoskodásnak fejei a' törvénynek szoros értelmé szerént meg büntetessenek. *Ritter Eliot* számos nyomtatványokat vitt magával *Tulonba* azon proclamatióból, mellyet közönségessé tétetett az Angliai király Frantzia Országának jelen való állapottyára néz-

ve, a' melly nyomtatványokat ezen Országnak déli tartományaiban ki fogja osztogattatni.

Hadi Történetek és Környülműlések.

Az északi Frantzia táborozó seregeknek mostani fő kormányzója, hazug tudósítást vévén arról, hogy vitéz seregeink kegyetlenül bánnyanak az el fogatott Frantzia katonákkal, illyen gorbomba levelet irt hertzeg *Koburg F. Marsalnak*, múlt hólnapnak vége táján: „Tökéletesen meg
 „vagyok arról informáltatva, hogy azon ármá-
 „diánál, mellyet kegyelmed kormányoz, közön-
 „séges parantsolat adatott a' felől, hogy azok
 „a' Frantziák, a' kiket a' hadi szerentséllenség
 „kegyelmed katonáinak kezeikbe fog adni, meg
 „ölettesenek; sőt azt is jól tudom, hogy ezen
 „emberhez illetlen kegyetlenség, mellynek allig
 „lehet e' világi historiákban valamelly nyomdo-
 „kait találni, néhány *Montigny* alatt el fogatta-
 „tott gyalog vadász katonákon végben vitetett.
 „Azért írok kegyelmednek, hogy határozza meg
 „magát bizonyosan, mitsoda úton módon kíván
 „hadakozni. Mi egész emberiséggel viseltettünk
 „még eddig azok iránt, a' kik fogságunkba es-
 „tek, elegendő ételt italt adtunk nékiek, hogy-
 „ha arra szükségek vólt; sőt pénzt is, hogy ek-
 „ként önnön magokról gondot viselhessenek. —
 „Hasonló módon kellett vólna bánni azokkal a'
 „Frantziákkal, a' kik kegyelmeteknél fogságba
 „estek. Leg inbább mérgelődünk azon, hogy
 „fogságba esett katonáink, a' ki költözött Fran-
 „tziáknak serégeinél kényszeritetnek szolgálatot
 „venni. — Egyebet nem akarok kegyelmednek
 „mondani Generál uram, hanem nyúghatatlan-
 „sággal el várom kegyelmed válaszáat, akarván
 „tudni, mihez tartsam én is ennekutánna maga-
 „mat.

Ezen goromba levélre illyetén választ küldött hertzeg *Koburg* F. Marsal Novemb. 15 napján:

„ Akármint informáltatott légyen kégyelmed
 „ hozzám küldött levelében jelentett dologról,
 „ elég az ahoz, hogy a' kégyelmed vádjának leg
 „ kissebb fundamentoma sintsen. Nemtsak sem-
 „ mi parantsolat nem adatott a' fogságunkba e-
 „ sendő Frantziáknak meg öletésekre; söt inkább
 „ keményen meg vagyon hagyattatva, hogy azon
 „ szempillantástól fogva, mellyben magokat rabság-
 „ ra adják, minden emberiség és engedelem mu-
 „ tattasson hozzájuk. Noha illetlenül gondolko-
 „ zik kégyelmed róllunk, 's még illetlenebbül je-
 „ lenti ki róllunk való vélekedését: mi mindaz-
 „ által nem szükölködünk a' kégyelmed tanítása
 „ és példája nélkül, miként kellessen bánnunk a'
 „ fogságba estekkel, és szerentsétlenekkel. — Ez
 „ iránt világos 's kemény parantsolat vagyon em-
 „ bereinknek adattatva, a' kik meg lehet, hogy
 „ a' tsata közben bozszút kívánnak állani azon
 „ kégyetlenségért, a' melly leg közelebb véghez
 „ ment *Párisban*. Egyéb iránt a' leg közelebb
 „ való történet is meg táfolhatatlan bizonyysága
 „ lehet annak, hogy a' kégyelmed vádjai tely-
 „ lyességgel nem igazak. Tegnap előtt 2000 Fran-
 „ tziá esett *Marchiennes* alatt fogságba, ezek még
 „ most is élnek, és bátran vagynak a' hadi tör-
 „ vényeknek szent védelme alatt. Többet mon-
 „ dok, mintegy 25 ezer Frantzia vagyon nálunk
 „ fogságba, a' kik még most is élnek, 's fizetést
 „ kapnak, még pedig nem papiros pénzt, melly
 „ által zsóldjoknak felét el vésztk, hanem kész
 „ pénzt; jó gond viseltetik reájok, 's mihelyt ki-
 „ váltatnak, mingyárt készek vagyunk őket ki-
 „ adni, és nem akarjuk az éggyezés ellen tovább
 „ meg tartani. A' sem igaz, hogy mi őket kén-
 „ szeritenénk a' ki költözött Frantziák seregeinél
 „ szolgálatot venni. Ha egynéhányan szolgálatot
 „ vettek, önként tselekedték, 's mi telyességgel
 „ senkit nem akarunk akarattya ellen a' katonái

„ életre kényszeríteni. Eggy szóval Uram! jobban
 „ ismerjen kégyelmed bennünket, 's tanúlyon az
 „ ellenség Generálliaihoz írni; nem a' levél írás-
 „ ban való ki fejezésekből áll a' hadi vezérnek
 „ vitézsége. Azonban sokkal alább való befzéd
 „ és maga viselet ez, mint sem én meg báncód-
 „ hatnám azok által.

„ Néhány idővel ennekelötte irtam a' Fran-
 „ tzia seregnek kormányozó vezérjéhez, és kér-
 „ tem ötet, hogy adná tudtomra, ha valyon élet-
 „ ben vagyon é még, és hol vagyon *Koburg* dra-
 „ gonyos regementének Oberstlájtnántja, a' ki
 „ Oct. 16-dik napján sebbe és fogságba esett. —
 „ Az illyetén tudósítások sohol sem izoktak el-
 „ titkoltatni; én mindenkor nyilván valóvá tet-
 „ tem, ha kivántatott, most pedig semmi válaízt
 „ nem kaphatok tudakozódásomra, mellyet ké-
 „ gyelmed előtt ismét meg újítok.

Hertzeg *Koburg*.

Ezen Austriai hérós Novemb. 6-dik napján
 költ levelében arról tudósítja a' *Bétsi* hadi Can-
 cellariát, hogy a' nevezett hólnapnak 4-dik és
 5-ik napjain a' *Sambre* vize mellett *Pont* és *Bou-*
sziere mellett ismét lzerentsét próbáltak a' Fran-
 tziák, hanem *Murray* regementebeli Obester *Jar-*
din által lzerentsésen víliza verettettek.

Gr. *Benyovszki* F. M. Lájtnánt, a' nékie adat-
 tatott parantsolat lzerént, 5 granatéros compániá-
 val, 2 osztály *Blankeustein* regementebeli huszá-
 rokkal, 1 osztály *Uláhnusok*kal, és 50 vadász ka-
 tonákkal ki indúlt tanyájából a' *Gvise* mellett ta-
 nyázott Frantziák ellen, a' ki is a' *Henapei* te-
 tőkre érvén, hertzeg *Schwartzenberg* Oberstlájtnánt
 által egynéhányat le vagdaltatott, 's el is fogat-
 tatott. Azonban maga a' *Noy* vizének partyáról
 a' Frantziákat el üzvén, ottan meg állapodott,
 's ottan várakozott a' Gr. *Hadick* Obester colon-
 néjának oda lejendő menetelére. Ugyan azon

időben 1000 főből álló Frantzia gyalogság és 500 lovasság a' *Tupigni* síkon ölzve gyülekezvén, a' nevezett helység előtt fekvő tetőkre ment *Blankenstein* huzárjaira keménnyen kezdett ágyúzni, és minekutánna ezek egy kevésé villza vontak vólna magokat, egy batallion gyalogságot küldöttek a' *Tupigni* erdőségbe, és az emittett tetőkre, nem külömben az *Andigni* erdőnek tsutsához, olly véggel, hogy *Benyovszki* F. M. Lajtinántot oldalról vehessék, 's egészlen el szakalztassák a' többiektől. Ahozképest 300 granatérosokat, és 2 escadron *Blankenstein* huzárjait küldött ellenek, a' kiknek tekintetektől meg rettenvén a' Frantziák, bé sem várták oda való meneteleket, hanem mingyárt széllyel futottanak. Hogyha a' hosszas essőzés miatt a' mezők és utak el nem rontattak vólna, bizonyosan minnyájokat ölzve aprították vólna a' *Blankenstein* huzárjai. Illyenképen tökéletesen el érvén fel tett széllyát *Benyovszki* F. M. Lajtinánt, az az, ki tanúlván az ellenségnek fekvését, eggynéhány el fogatott Frantziákkal, és eggynéhány darab marhából álló nyereséggel villza tért előbbi tanyájára.

Hogy mind a' hosszas munka és alkalmatlan utak miatt meg lankadott seregeket ki pihentethesse, mind a' tábori eleségeknék ölzve hordatását meg könnyebbithesse *Koburg* hertzeg, Novemb. 10-dik napján költ jelentése Izerént, úgy helyhezette a' kórmányára bízott hadi seregeket a' falukba, hogy akármelly szempillantásban kívántassék, ölzve gyűjthesse azokat, ő maga pedig *Bavayba* szállott quártélyba. Gr. *Kinszki* F. M. Lajtinánt arról tett a' nevezett napon *Koburg* hertzegnek jelentést, hogy a' *Vendei* osztályban lévő Rojalisták ellen küldetett, 's azokon immár győzedelmet is vett patriota seregeknek egy része Flandriának határait masirozik.

Két izben is jelentettük immár, hogy a' Cs. K. seregek alsó Alsátziának erősségét *Fortlouist*, mellyet 1686 esztendőben épitetett XIV *Lajus* Fr.

király, a' Cs. K. seregek nemtsak bé zárták, hanem kemény ostrom alá is vették. Most már örömmel irhattuk, hogy Novemb. 14 dik napján reggel capituláció által el is nyerték azt, melly szerént 4000 főből álló Frantziáság esett fogságra, a' nyereség pedig 100 ágyúból, és sok puska-porból, és vas szerszámokból állott. Ezen örvendetes hirt tegnap előtt reggel ide érkezett *Rupp* kapitány hozta Fels. Urunknak. Gr. *Wurmser* küldött levelében azt ígérte, hogy környülállásosan le fogja *Fortlovis* által adattatásának historiáját, éggyszersmind a' capitulácionak pontyait is írni.

Lengyel Ország.

Az Orosz Fejedelem asszony és Lengyel köz társaság közt szerzett *offensiva* és *oefensiva* allianzának folytatása: lásd a' Magyar Kurirnak 40 darabját.

XIV. A' melly Európai udvaroknál a' Fels. Lengyel Országának követei nem lejéndenek, ottan épen úgy fogják az Orosz követek Lengyel Országának javát, előmenetelét, és bóldogságát munkálódni, mint szintén az Orosz birodalomét.

XV. Mind a' Felséges uralkodó Császárné, mind annak maradékai, és törvényes örökösei garantirozzák, az az, jóvá hadják és védelmezni fogják a' Lengyel közönséges társaságnak mind azon constitutióit, végzéseit, fundamentomos törvényeit, rendeléseit, és változásait, a' mellyeket a' jelen való confoederatus Ország Gyűlése meg erősítendő, meg hagyánd, avagy meg változtatánd, és újonnan rendelendő. Minthogy pedig Lengyel Országának belső 's külső dolgai, kiváltképen annak következendő igazgatásának módja öszve lészzen az Orosz birodalommal köttetve; ennekfelette, minthogy tulajdon tapasztalásából tanulta a' Lengyel nemzet, hogy mindenkor veszedelmes legyen az igazgatás formájának hirtelen

való meg változtatása: arra kötelezik magokat a' Lengyel király, és közönséges társaság, hogy soha semmi újítást, semmi jobbitást, semmi változtatást nem fognak abban tenni, hanemha a' Fels. Orosz Császárné, 's annak törvényes maradékai, és örökösei abban meg égyezéndenek.

XVI. Hogy pedig állandó fundamentomra építtessen a' jelenvaló szövetséges barátkozás, mind a' két szövetségre lépett rész meg égyezett abban, hogy valamint az Orosz nemesség Lengyel Országban minden jussaiban, szabadságában, privilegiumaiban, és praerogativaiban részesülni fog: úgy a' Lengyel nemesség is az Orosz nemzetnek minden jussaiban, privilegiumaiban s. a. t. Ki vévén ez égyet, hogy tsak akkor viselhet az Orosz nemesség közönséges hivatalokat Lengyel Országban, a' midőn a' királynak és respublicának tartozó hitet le tejénde, és ha a' válásra nézve 1773, és 1775 elztendőkben tett rendeléseket meg tartándja.

XVII. A' fellyebb említett tikkelyekből önként foly a' két birodalom közt lejendő kereskedés, a' mellyen fog a' következendő kereskedésbeli tracta épitetni. Arra való nézve el végzette azt a' két égyező rész, hogy a' kereskedésnek állapottya mind a' két birodalomban egy forma lábra állitasson, egy forma jussal, szabadsággal, és praerogativákkal éllyen s. a. t.

XVIII. A' jelen való tractát a' Fels. király fogja a' Lengyel respublicának nevében keze alá írása által meg erősíteni; ennek ratificatiója, az az, mind a' két részről lejendő tökéletes helybe hagyása, mind két részről tökéletességre fog menni 6 hét alatt, bátor az alatt vége legyen is a' Grodnói közönséges Gyűlésnek.

Elegyes Tudósítások.

A' Prussiai király azt a' jelentést tétette a' Regensburgi közönséges gyűlésen, hogy nemtsak

vissza nem hívja a' *Rajna* mellett táborozó hadi seregeit, sőt inkább 20 batalionnal fogja azokat öregbiteni. — Az Angliai királlyal is újjabb szövetséget kötött, mellyben arra kötelezték egymást, hogy valameddig a' monarchica uralkodásnak formája vissza nem tétetik Frantzia Országba, addig soha meg nem szűnnek a' Frantzia nemzet ellen való hadakozástól.

Genevában újjabb perpatvar támadt a' polgárok és előjárók közt. A' városnak kapui bé vagynak zárva, 's Frantziák állanak előttök. A' polgárság bé akarja őket botsátani, az előjárók pedig nem.

Kevésbe múlt, hogy a' Helvetusok is fegyvert nem fogtak a' Frantziák ellen, mellynek oka a' *Neufchateli* (deákúl *Neocomensis*) hertzegség. Ez a' tartomány szövetségben vagyon a' Helvétziai Cantonokkal. Ennekelőtte a' *Longvevillei* familiához tartozott, hanem ennek minden maradvékai ki halván, 1707 elztendőben a' Prussiai királyt választották örökös Fejedelmeknek; úgy mindazáltal, hogy nemtsak el nem szakattak az Helvétziai Cantonoknak égyességétől, sőt a' Prussiai király sem bánhatik velek szabad tettezése szerént, hanem köteles őket régi törvényeikben, szabadságaikban, jussaikban, 's privilegiaikban meg tartani és védelmezni, mellynek garantiáját, az az, *evictioj*át, magokra választák az Helvetus Cantonok. Múlt hólnapnak vége táján, kérdés támadván arról a' *Párisi* N. Gyülésben, miképen kellene a' *Neucomiumi* Grófságnak lakosaival bánni, úgy é, mint Prussiai királynak jobbágyaival, vagy pedig mint a' Helvétziai Cantonoknak frigyeseivel? Végtére magok hafznokért illyetén elmés *distinctio*val, avagy megkülömböztetéssel fejtették meg a' kérdést, hogy a' nevezett Grófságot magát úgy kell tekinteni, mint a' Helvétus Cantonokkal szövetséges tartományt, a' lakosokat pedig mint a' Prussiai királynak jobbágyait, az az, azt végzették, hogy minden

Neufchateli mostan Frantzia Országban múlató lasok hányattassanak tömlötzre, jószágaik pedig, mint a' Prussiai királynak tulajdona confiscáltassanak.

Úgy hallatik, hogy *Mosiö* a' Provintziai Gróf *XVI Lajosnak* idősb testvér öttse *Hamból Livornóba* menni szándékozik, hogy onnan *Tulonban* menvén Frantzia Orzágnak Regensévé kiáltassa ki magát.

Heidelbergában nagy zenebona támadott múlt hólnapnak 27 dik napján. Tudniillik, fülében meevén az ott lévő, és az ottan által utazott Cs. K. katonáknak, hogy a' kégyetlen Frantziák *Mária Antoniát*, mint valamelly nagy bűnöst, úgy végzették ki e' világból, annyira fel indúltak, hogy mind az ottan tartózkodó ki vándorlott, mind az ispotályban betegen fekvő Frantziákat fel akarták bosszúságoknak áldozni. Meg vonattatván a' lárma harangok, fegyvert fogtak, 's ölzve gyűltek a' polgárok, kiknek hathatos közbenjárások által le is tsendesitetett a' támadott zenebona.

Carlsruhéból iratik, hogy *Lauer* Cs. K. Gen. Májor, *Fortlovis* alatt lévén, egygy trombitást küldött a' várba, a' ki által az erősséget a' kórmanyozótól fel kérte. Sokáig késvén a' trombitás, ismét másikat küldött a' Generál, olly parantsolattal, hogy fél óra alatt válaszzt hozzon izenetére. Kapták a' Frantziák, a' válasz helyett mind a' két trombitásnak el vágták a' fejét, 's karókba ütven, a' bástyákra ki függesztették. Ezen halatlan törvénytelen ségen felettébb meg indúlván a' nevezett Generál, meg kettőztette a' várnak kemény ostromoltatását.

Egygy Svéciai, nevezetesen *Norkicöpingi* apothecarius *Nyström* nevezetű, egygy igen hasznos elzöközt talált a' tűznek meg óltására, mellyel a' legnagyobb tüzet is el lehet eggynehány szempillantás alatt óltani, mellyel múlt hólnapnak 16-dik napján számos nézőknek jelen létekbén, próbát is

tett. E' végre a' városon kívül egy fa házat építettett, és azt mindenféle égő materiával meg töltvén, meg gyújtotta, még pedig olly időben, mellyben igen keményen fújt a' szél. Mikor leg jobban égett volna a' ház, az általa igen kevés költség-gel készitetett vizből egygy maroknyit öntött a' tűzre, 's tizenegy minutum alatt el alutt. Ugyan akkor más próbát is tett, t. i. tizennyóltz tonna szúrkot meg gyújtott, 's ezt is el óltotta egygy két szempillantás alatt az általa készitetett vízzel. — Az illy hasznos találmány királyi gazdag meg jutalmaztatást érdemel, 's méltó volna, hogy az egélz világon közönségessé tétetne. Ha valahol Európában, Magyar hazánkban bizonyára leg nagyobb szükség volna erre a' tűz óltó eszközre, holott, hol vigyázatlanságból, hol gonolzságból, hol más történetből, gyakorta való gyúladások vagynak, kiváltképen tavasszal, és ősszel, és sok lakosok örökös kóldússágra jutnak a' miatt.

Lüttichből azt a' hirt vettük leg közelebb, hogy a' *Vendei* osztályból ki üzetett *Royalisták* a' *Mayenne* folyó vize mellett keményen meg verték a' patriota seregeket, 's minden hadi eszközeiket el vették.

A' *Londoni* magános levelek által árról tudósítatunk, hogy a' Spanyolok *Sz. Domonkos* szigetének napnyúgoti részét el foglalták, melly szerentsés történet által az Anglusok meg bátorítván *Jamajkában*, 1000 embert küldöttek az említett szigetnek déli része ellen, mellynek lakosai örömmel fogják a' Brittusokat fogadni.

Reggióban Calabriának egy nevezetes városában igen nagy föld indulás vólt a' múlt holnapban, a' melly által okoztatott viz árban számos házak le döntettek, az előfák tövöstől ki szaggattattak, 300 embernél több el veszett, 's olly nagy pufztítás okoztatott a' mezőkben, hogy egygyik szomszéd a' másiknak szántó földjétől, a' magáét meg nem tudta különböztetni.